

ИСТОРИКО-ПОСЕЛИЩНИ ОТНОШЕНИЯ

Всички тези природни дадености предоставят благоприятни условия за съществуване на местното население. Тук се срещат следи от човешка дейност в продължение на хилядолетия. Трябва да се отбележи, че районът не е достатъчно добре проучен археологически. Голяма част от старите селища и крепости са датирани по повърхностни материали. Частично са проучени чрез разкопки само три крепости: *Хисарлъка (Туида)* край Сливен, *Градището* между с. Гавраилово и с. Бяла и *Кале баир*, северно от с. Злати войвода; и един средновековен манастир в *Манастирска река* край Сливен. Проучени са и няколко средновековни църкви. От археологическите разкопки на тракийски надгробни могили напоследък се вижда, че някои от тях са с богат гробен инвентар, вероятно от погребения на местни династи.

По непреки данни може да се заключи, че в района по времето на неолита (5000–4000 г. пр. Хр.); енеолита (каменно-медната епоха, 4000–2500 г. пр. Хр.) и бронзовата епоха (2500–1000 г. пр. Хр.), са обитавани някои пещери на Сините камъни край Сливен и в Твърдишкия балкан. В района са регистрирани 16 селищни могили, всичките в полския район, а надгробните тракийски могили, датирани откъм V в. пр. Хр. докъм III в. сл. Хр., са много и присъстват в топонимичната система с около стотина названия, а от топографски карти и други материали са известни още около 30, но несъмнено са били много повече. Регистрирани са и няколко древни светилища, както и антични селища. В някои укрепени селища са открити материали от различни периоди: античността, ранна и средновековна Византия, Първата и Втората българска държава. В познанията на местното население битуват около 30 названия на укрепления: *Калето*, *Градището*, *Хисарлъка*, *Хисаря*, *Хасара* и производни от тях.

След създаването на Българската държава районът е бил често място на варварски нападения и военни сблъсъци между България и Византия, Латинската империя, Османската империя. Това е причина всички селища и крепости да са в руини – някои напуснати, други преправяни, а материали от някои са използвани за по-късни строежи.

В каменен надпис е упоменато първото известно име на селище в района – *Туида* край Сливен, което към V–VI в. е епископски център.

В писмени извори от средновековието са споменати имената на повече селища, някои от които съществуват и сега: *Сливен*, *Ичера*, *Сотиря*, *Камена*, *Авли*, *Твърдица*. Около Сливен е имало много средновековни манастири и църковни сгради, по предание от комплекса на Малка Света гора Сливенска. От тях са останали да битуват компоненти от названия на местности: *манастир* – 5; *черква*, *клисе* – 17, *аязми*, *свети* и др.